

Evropský rámec kvalifikací 2006

**Národní ústav odborného vzdělávání
Praha, listopad 2006**

OBSAH

..

1. Dosavadní vývoj Evropského rámce kvalifikací.....	3
2. Evropský rámec kvalifikací	5
Výběr myšlenek z odůvodnění návrhu.....	5
Obecnější souvislosti.....	5
Podrobnější charakteristika návrhu EQF	7
Základní tabulka specifikací definující úrovně v EQF	9
Poznámky k charakteru provedených úprav.....	15
Další tabulky související s EQF	16
Komentář k pojetí a obsahu doplňujících tabulek k EQF	25
3. Terminologie Evropského rámce kvalifikací	26
Poznámky k pojetí a obsahu terminologie EQF.....	31
4. Vymezení některých pojmů v materiálech OECD.....	32

Evropský rámec kvalifikací 2006 je pracovní informační text vytvořený odbornou skupinou pro podporu rozvoje Národní soustavy kvalifikací v České republice pracující v rámci projektu oborových skupin.

Text obsahuje stručný popis dosavadního vývoje, kterým prošel Evropský rámec kvalifikací (EQF), soubor tabulek vymezujících úrovně EQF a další související materiály v podobě, která je výsledkem práce **odborné pracovní skupiny pro dopracování deskriptorů EQF**. *Tato skupina odborníků zastupujících evropské státy a některé významné instituce byla vytvořena z iniciativy Generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise s cílem podpořit zavedení tohoto důležitého nástroje.*

Podstatné součásti textu jsou zpracovány v dvojjazyčné, anglicko-české podobě. Materiál bude využit k šíření informací o přípravě EQF. Byl též podkladem pro jazykově a terminologicky zaměřenou diskusi, související s přípravou české mutace materiálů Evropskou komise.

Většina textu je zpracována na základě různých pracovních materiálů. Proto i celý text má pouze pracovní a informační charakter.

Další informace je možné získat na adrese miroslav.kadlec@nuov.cz.

1. Dosavadní vývoj Evropského rámce kvalifikací

Evropský rámec kvalifikací (EQF) byl připraven jako důležitý nástroj, který by měl podpořit celoživotní učení a zvýšit transparentnost a vzájemnou důvěru v oblasti kvalifikací.

Jádrem rámce je systém osmi referenčních úrovní vymezených souborem formulací („deskriptorů“) označujících výsledky učení, které jsou při udělení či potvrzení určité kvalifikace relevantní ve vztahu k příslušné kvalifikační úrovni a k jakémukoliv systému kvalifikací.

Předpokládá se, že zavedení a další rozvoj EQF:

- urychlí vytvoření a rozvoj integrovaného **Evropského systému přenosu a akumulace kreditů** získaných v rámci celoživotní učení,
- bude inspirovat a podporovat reformy posilování změn probíhajících na úrovních národních a odvětvových,
- stane se základem pro „evropskou dohodu“ řídicí spolupráci mezi zainteresovanými stranami a soustavami v otázkách principů a postupů zajišťování kvality ve vzdělávání, které vede k dosažení kvalifikací.

Dokumenty připravené Evropskou komisí byly v červenci 2005 předloženy reprezentantům celkem 32 evropských zemí s žádostí o zahájení široce založeného a koordinovaného konzultačního procesu.

V České republice byl konzultační proces k Evropskému rámci kvalifikací pro celoživotní učení zahájen v září 2005. Náměstkyně ministryně školství, mládeže a tělovýchovy oslovila dopisem sociální partnery z oblasti vzdělávání, mládeže, zaměstnanosti a ekonomiky a požádala o jmenování expertů, kteří se zapojí do konzultačního procesu k EQF na národní úrovni. Nominovaným odborníkům byl zaslán konzultační dokument, který vypracovala Evropská komise se žádostí o zhodnocení EQF a vyjádření k předloženým otázkám obsaženým v dokumentu.

Dne 11. října 2005 se v Praze konala konference „Proměny základního a středního školství v souvislostech“. Konference byla rozdělena do čtyř bloků: Proměny vzdělávání ve světle evropských trendů, Kurikulární reforma a školní vzdělávací programy v ČR, Národní soustava kvalifikací na startu a tvorba Evropského rámce kvalifikací. Na konferenci, které se zúčastnila řada expertů, vystoupil Jens Bjørnåvold z Generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise s příspěvkem „Evropský program VET 2010 jako východisko nejen pro tvorbu Evropského rámce kvalifikací“. Zúčastnil se rovněž panelové diskuse na téma „Tvorba Evropského rámce kvalifikací jako cesta propojování národních systémů kvalifikací“.

Dne 1. prosince 2005 se v Praze konala zahajovací konference tzv. poradních týmů systémového projektu MŠMT Rozvoj Národní soustavy kvalifikací podporující propojení počátečního a dalšího vzdělávání (NSK). Na konferenci byli pozváni členové poradních týmů projektu NSK a členové koncepční skupiny MŠMT a zároveň všichni odborníci, kteří byli v souvislosti s konzultačním procesem k EQF osloveni. Na konferenci byla shrnuta stanoviska získaná v průběhu konzultačního procesu k EQF.

Vyvrcholením konzultačního procesu byla na evropské úrovni konference The European Qualifications Framework: Consultation to Recommendation Conference, která se konala 27–28. 2. 2006 v Budapešti.

Cílem konference bylo prezentovat závěry konzultačních procesů jednotlivých členských zemí, podpořit vzájemnou informovanost a nastínit další postup práce na EQF.

Na konferenci bylo mj. uvedeno, že EK dostala odpovědi, v nichž jednotlivé země vyjádřily **všeobecnou podporu tvorbě EQF a nutnosti zachovat EQF jako nástroj k dobrovolnému využití**. Podpořen byl princip osmi úrovní i orientace na výsledky učení s tím, že EQF by měl být jednoduchý a flexibilní nástroj, s jehož budováním není možné čekat, až se všichni shodnou na veškerých detailech. Podpory se dostalo i záměru vybudovat nebo dotvořit systém uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení.

Konference potvrdila, že tvorba EQF bude v následujícím období probíhat intenzivně. Evropská komise oznámila záměr vytvořit odbornou pracovní skupinu, která se bude problematikou zabývat. Zároveň navrhla jednotlivým státům vytvořit vlastní pracovní skupiny (na národní úrovni), které se budou zabývat tvorbou EQF i jeho dopadem do národního prostředí.

Odborná skupina pro dopracování deskriptorů EQF byla jako cca čtyřicetičlenná skupina odborníků zastupujících evropské státy a některé významné instituce vytvořena z iniciativy Generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise v dubnu 2006. Výsledky její intenzivní práce v období květen až červen 2006 obsahuje následující kapitola.

EK chce odbornou skupinu využívat i v dalších krocích souvisejících s vytvářením předpokladů pro úspěšnou implementaci EQF, např. formou:

- *Spolupráce expertů, kteří zastupovali jednotlivé země EU, při přípravě (překlady) národních verzí materiálů souvisejících s EQF (tato potřeba bude patrně nejvýraznější v červenci a srpnu 2006).*
- *Založení trvalejší formy spolupráce zapojením národních expertů do struktur plánovaných v souvislosti se záměrem EK zajistit dlouhodobou diskusi odborníků o vývoji EQF (i po jeho implementaci) a jeho vztazích s existujícími nebo vytvářenými národními rámci kvalifikací (podskupina expertů podporující uvažovanou „Advisory group“).*

Českou reakcí na návrh EK a na aktuální potřeby související s rozvojem Národní soustavy kvalifikací bylo založení **odborné skupiny pro podporu rozvoje Národní soustavy kvalifikací**. Skupina je součástí dlouhodobého projektu oborových skupin. V odborné skupině mají zástupce:

- organizace zaměstnavatelů - Svaz průmyslu a dopravy ČR, Hospodářská komora ČR
- odborové organizace - Českomoravská konfederace odborových svazů
- ministerstva - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo práce a sociálních věcí
- instituce s krajskou působností - odbor školství Ústeckého kraje,
- Národní ústav odborného vzdělávání.

Kromě odborné skupiny byly informace o úpravách materiálů souvisejících s EQF průběžně zprostředkovávány řešitelským týmům systémových projektů MŠMT NSK a UNIV (Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby pro dospělé).

2. Evropský rámec kvalifikací

Úvodní části této kapitoly jsou zpracovány volně podle pracovní verze českého překladu materiálu Komise evropských společenství: *Návrh doporučení Evropského parlamentu a Rady o zavedení evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení.*

Výběr myšlenek z odůvodnění návrhu

V Evropě, pro níž jsou příznačné rychlé technologické a ekonomické změny a stárnutí obyvatelstva, se celoživotní vzdělávání stává nutností. Potřeba neustálého obnovování znalostí, dovedností a kompetencí občanů je rozhodujícím předpokladem konkurenceschopnosti EU a sociální soudržnosti. Celoživotní vzdělávání však komplikuje nedostatečná komunikace a spolupráce mezi poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy a orgány působícími v této oblasti na různých úrovních a v různých zemích. Vzniklé překážky občanům brání v přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě a brání jim kombinovat kvalifikace z různých institucí. Ztěžují jim pohyb v rámci evropského trhu práce a brání jim věnovat se skutečnému celoživotnímu vzdělávání a učení ve všech aspektech života (tj. prostřednictvím všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy a za použití formálního, neformálního a informálního učení).

Evropská rada na zasedání v Lisabonu v roce 2000 tedy dospěla k závěru, že větší transparentnost kvalifikací a celoživotní učení by měly být dva hlavní body snah o přizpůsobení evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy požadavkům společnosti založené na znalostech a potřebě zlepšit míru zaměstnanosti a kvalitu pracovních příležitostí. Tyto cíle dále zdůraznila Evropská rada na zasedání v Barceloně v roce 2002, když v rámci strategie, jejímž cílem bylo učinit do roku 2010 z evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy světové kritérium kvality, vyzvala k tomu, aby byl zaveden nástroj pro zajištění transparentnosti kvalifikací. Usnesení Rady z roku 2002 o celoživotním učení vyzvalo členské státy, aby podporovaly spolupráci a budovaly mosty mezi formálním, neformálním a informálním učením. Tato skutečnost byla považována za nezbytný předpoklad vytvoření Evropského prostoru celoživotního vzdělávání na základě výsledků boloňského procesu v oblasti vysokoškolského učení a podpory podobných akcí v oblasti odborného vzdělávání.

Obecnější souvislosti

Pro Evropu je příznačná velká rozmanitost institucí a systémů vzdělávání a odborné přípravy. Tato rozmanitost je projevem všeobecného a silného konsenzu, že vzdělávání a odborná příprava by měly odrážet vzdělávací potřeby na místní, regionální a národní úrovni a měly by jim odpovídat. Tuto bohatost a různorodost evropského vzdělávání a odborné přípravy lze považovat za významnou výhodu, která mu umožňuje rychle a efektivně reagovat na technické a hospodářské změny.

Na zasedáních Evropské rady v Lisabonu a Barceloně bylo uznáno, že má-li se tato různost stát výhodou, je nezbytná větší transparentnost kvalifikací. Situace, kdy systémy a instituce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy působí izolovaně, by mohla vést k roztříštěnosti a spíše, než aby občanům umožňovala rozvíjet jejich znalosti, dovednosti a kompetence, by jim v tom mohla bránit.

Transparentnost kvalifikací je definována jako stupeň umožňující určit hodnotu kvalifikací a srovnávat je na trhu práce, ve vzdělávání a odborné přípravě a v širším sociálním prostředí. Transparentnost lze tudíž považovat za nezbytný předpoklad uznávání studijních výsledků, jejichž výsledkem je kvalifikace. Větší transparentnost je důležitá z následujících důvodů:

- umožňuje jednotlivým občanům, aby posoudili relativní hodnotu kvalifikací;
- je předpokladem a podmínkou pro přenos a spojování kvalifikací. Pro celoživotní vzdělávání a vzdělávání ve všech aspektech života je nezbytné, aby byli jednotlivci schopni kvalifikace získané v různých prostředích, systémech a zemích kombinovat a stavět na nich. Transparentní systémy umožňují posoudit, jak mohou být kvalifikace spojovány a/nebo kombinovány;
- zlepšuje schopnost zaměstnavatelů posoudit profil, obsah a důležitost kvalifikací nabízených na trhu práce;
- poskytovatelům vzdělávání a odborné přípravy umožňuje **porovnávat profil a obsah jejich vlastní nabídky s nabídkou ostatních poskytovatelů, a je tak rovněž důležitým předpokladem pro zajištění kvality ve vzdělávání a odborné přípravě.**

Za účelem zvýšení transparentnosti, podpory přenosu a pro snazší oceňování výsledků vzdělávání byla na úrovni EU přijata řada iniciativ.

Rozhodnutí Rady 85/368/EHS ze dne 16. července 1985 zavedlo systém pro srovnatelnost kvalifikací získaných odborným vzděláváním a přípravou. Na základě tohoto rozhodnutí bylo v 19 odvětvích porovnáno celkem 219 kvalifikací získaných odborným vzděláváním a přípravou a výsledky tohoto procesu bylo zveřejněny v Úředním věstníku. Tato práce se ukázala jako vysoce nákladná a neudržitelná, částečně kvůli zvolenému centralizovanému přístupu a neustálému a rychlému vývoji kvalifikací. Práce provedená na evropské úrovni měla z toho důvodu pro zúčastněné strany na vnitrostátní úrovni a na úrovni odvětví malý dopad a od provádění rozhodnutí bylo upouštěno. EQF však nyní řeší nedostatky rozhodnutí z roku 1985 tím, že se zaměřuje na zlepšování transparentnosti kvalifikací a zavádí decentralizovaný přístup ke spolupráci, který odráží stále větší komplikovanost kvalifikací v Evropě.

Ve vysokoškolském vzdělávání byly učiněny významné kroky k zavedení překlenovacího rámce kvalifikací. Na základě předchozích dohod z Boloně (1999) a Berlína (2003) se ministři odpovědní za vysokoškolské vzdělávání ve 45 evropských zemích v květnu 2005 v Bergenu dohodli na přijetí překlenovacího rámce kvalifikací. Tento rámec obsahuje deskriptory pro všechny tři cykly vysokoškolského vzdělávání, které jsou založeny na studijních výsledcích, a zavádí rozmezí kreditů pro první a druhý cyklus. Dále se ministři zavázali k tomu, že do roku 2010 by měly být vypracovány vnitrostátní rámce kvalifikací pro vysokoškolské vzdělávání, a zdůraznili význam zajišťování souladu mezi rámcem pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání a EQF.

Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004 o jednotném rámci Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací

a schopností (Europass) byla zavedena řada evropských nástrojů, jež mají jednotlivci používat při popisování svých kvalifikací a schopností. Při budoucím vývoji Europassu bude nutné zohlednit zavedení EQF. Veškeré příslušné doklady Europassu, zejména Europass-dodatek k diplomu a Europass-dodatek k osvědčení by měly obsahovat jasný odkaz na příslušnou úroveň EQF.

Stávající evropský kreditní systém pro vysokoškolské vzdělávání (ECTS) a nově vznikající evropský kreditní systém pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) občanům umožní snáze kombinovat vzdělávání a odbornou přípravu z různých zemí. Zatímco ECTS byl vyvíjen po více než 10 let a je již ve vysokoškolském vzdělávání velmi rozšířen, ECVET se v současné době testuje a v brzké době bude zahájen konzultační proces. Oba tyto nástroje jsou významnými iniciativami, jež přímo podporují jednotlivce, kteří usilují o přenos kvalifikací nebo jednotek kvalifikací do jiné instituce nebo země. Zaváděním společných referenčních úrovní a podporováním vzájemné důvěry EQF poskytne základ pro posilování a posun těchto systémů kupředu.

V oblasti uznávání neformálního a informálního vzdělávání Rada v roce 2004 schválila soubor evropských zásad pro určení a validaci neformálního a informálního vzdělávání. Tyto zásady jsou základem posilování spolupráce v oblasti validace a podněcují Komisi, členské státy a sociální partnery k tomu, aby systematičtěji zaváděli metody a systémy validace. Při provádění EQF musí být tyto zásady zohledněny, a to zejména z toho důvodu, že přístup EQF založený na studijních výsledcích usnadní validaci neformálního a informálního vzdělávání.

Ploteus, portál vzdělávacích příležitostí (<http://ec.europa.eu/ploteus>), přispívá k lepší transparentnosti kvalifikací poskytováním informací o vzdělávání, odborné přípravě a vzdělávacích příležitostech v evropských zemích. V budoucnu bude portál Ploteus zohledňovat referenční úrovně zavedené EQF.

Podrobnější charakteristika návrhu EQF

Navrhované doporučení zavádí EQF jako referenční nástroj pro srovnávání úrovní kvalifikací v rámci národních systémů kvalifikací i systémů kvalifikací vyvinutých mezinárodními odvětvovými organizacemi. Hlavními prvky EQF jsou soubor evropských referenčních úrovní popsaných prostřednictvím studijních výsledků a mechanismy a zásady **dobrovolné spolupráce**.

Doporučuje se, aby členské státy používaly EQF jako referenční nástroj pro srovnávání úrovní kvalifikací používaných v různých systémech kvalifikací, uváděly své systémy kvalifikací do vztahu s EQF propojováním úrovní kvalifikací s odpovídajícími úrovněmi EQF a případně rozvíjely národní rámec. Kromě toho by nové kvalifikace a doklady Europassu měly obsahovat jasný odkaz na příslušnou úroveň EQF. *V situacích, na které se vztahuje směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací, by však tyto odkazy neměly ovlivňovat práva migrujících osob.* Členským státům se rovněž doporučuje, aby při definování a vývoji kvalifikací používaly **přístup založený na výsledcích učení**, podporovaly validaci neformálního a informálního vzdělávání a určily vnitrostátní centrum EQF pro podporu a koordinaci vztahů mezi národním systémem kvalifikací a EQF, a to zejména tím, že zajistí využívání mechanismů zajišťování kvality a transparentních postupů.

Základem EQF je soubor **8 referenčních úrovní**, které budou zastávat funkci společného a neutrálního referenčního kritéria pro orgány v oblasti vzdělávání a odborné přípravy na vnitrostátní úrovni a na úrovni odvětví. Těchto osm úrovní pokrývá celou škálu kvalifikací – od kvalifikací získaných při ukončení povinného vzdělávání po kvalifikace udělené na nejvyšší úrovni akademického a profesního a odborného vzdělávání a přípravy. EQF jakožto nástroj podpory celoživotního učení zahrnuje všeobecné vzdělávání, vzdělávání dospělých a odborné vzdělávání a odbornou přípravu i vysokoškolské vzdělávání. Úrovně 5 až 8 obsahují jasný odkaz na úrovně vymezené v rámci pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání v souvislosti s boloňským procesem.

Popis všech 8 referenčních úrovní EQF je založen na výsledcích učení, které jsou v EQF chápány jako vyjádření toho, co dotyčná osoba ví, čemu rozumí a co umí při ukončení procesu vzdělávání. To představuje významný posun ve způsobu definování a popisování vzdělávání, odborné přípravy a učení. Díky posunu ke studijním výsledkům je zaveden společný jazyk, který umožňuje **srovnávat kvalifikace podle jejich obsahu a profilu**, a nikoli podle metod a postupů poskytování. V EQF jsou studijní výsledky definovány jako kombinace znalostí, dovedností a kompetencí. Rovnováha mezi těmito prvky se mezi jednotlivými kvalifikacemi bude lišit, neboť EQF pokrývá všechny kvalifikace na všech úrovních, jakož i akademické a odborné kvalifikace. Použitím výsledků učení při popisování úrovní kvalifikací se usnadní validace vzdělávání probíhajícího mimo rámec oficiálních institucí zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu, což je obecně považováno za klíčový prvek celoživotního vzdělávání.

EQF je rovněž rámcem pro spolupráci a nástrojem pro **posilování vzájemné důvěry** mezi zúčastněnými stranami na národní úrovni a též mezinárodními odvětvovými organizacemi, působícími ve vzdělávání a odborné přípravě. Pro úspěšnou realizaci EQF je však nezbytné, aby se národní orgány v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a zúčastněné strany na úrovni odvětví k jeho provádění zavázaly dobrovolně.

Hlavními uživateli EQF budou subjekty odpovědné za národní a/nebo odvětvové systémy kvalifikací a rámce kvalifikací. Pro občany, zaměstnavatele a poskytovatele vzdělávání a odborné přípravy bude mít EQF význam až poté, co budou na národní úrovni a/nebo na úrovni odvětví stanoveny příslušné odkazy.

Na úrovni odvětví bude EQF příležitostí pro mezinárodní odvětvové organizace, aby své systémy kvalifikací uvedly do vztahu s EQF. V případě odvětví je hlavním cílem rozvíjet silnější vazby mezi národními systémy kvalifikací a nově se objevujícími mezinárodními odvětvovými kvalifikacemi.

Rozvoj vzájemné důvěry při spolupráci s různými zúčastněnými stranami zapojenými do vzdělávání a odborné přípravy musí být založen na společných postupech a kritériích. Aby toho bylo docíleno, musí být zveřejněna rozhodnutí o odkazování národních nebo odvětvových kvalifikací na EQF. Dalším významným prvkem podpory společných přístupů je též zřízení evropského poradního subjektu složeného ze zástupců všech zemí využívajících EQF.

Rovněž je třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, jaký bude mít přístup založený na výsledcích učení, bude-li používán v EQF, dopad na třídění znalostí, dovedností a schopností. Měl by proto být zvážen vývoj stávajících statistických klasifikací a nomenklatur umožňujících měřit dosažené vzdělání a absolvovanou odbornou přípravu, jako je ISCED 97.

Základní tabulka specifikací definující úrovně v EQF

Grid of statements defining levels in the European Qualifications Framework

Each of the 8 levels is defined by a set of descriptors indicating the learning outcomes relevant to qualifications at that level in any system of qualifications.			
	Knowledge	Skills	Competence
	<i>In the EQF, knowledge is described as theoretical and/or factual.</i>	<i>In the EQF, skills are described as cognitive (use of logical, intuitive and creative thinking) and practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments).</i>	<i>In the EQF, competence is described in terms of responsibility and autonomy</i>
Level 1 The learning outcomes relevant to Level 1 are	<ul style="list-style-type: none"> • basic general knowledge 	<ul style="list-style-type: none"> • basic skills required to carry out simple tasks 	<ul style="list-style-type: none"> • work or study under direct supervision in a structured context
Level 2 The learning outcomes relevant to Level 2 are	<ul style="list-style-type: none"> • basic factual knowledge of a field of work or study 	<ul style="list-style-type: none"> • basic cognitive and practical skills required to use relevant information in order to carry out tasks and to solve routine problems using simple rules and tools 	<ul style="list-style-type: none"> • work or study under supervision with some autonomy
Level 3 The learning outcomes relevant to Level 3 are	<ul style="list-style-type: none"> • knowledge of facts, principles, processes and general concepts, in a field of work or study. 	<ul style="list-style-type: none"> • a range of cognitive and practical skills required to accomplish tasks and solve problems by selecting and applying basic methods, tools, materials and information 	<ul style="list-style-type: none"> • take responsibility for completion of tasks in work or study • adapt own behaviour to circumstances in solving problems

<p>Level 4 The learning outcomes relevant to Level 4 are</p>	<ul style="list-style-type: none"> • factual and theoretical knowledge in broad contexts within a field of work or study 	<ul style="list-style-type: none"> • a range of cognitive and practical skills required to generate solutions to specific problems in a field of work or study 	<ul style="list-style-type: none"> • exercise self-management within the guidelines of work or study contexts that are usually predictable, but are subject to change • supervise the routine work of others, taking some responsibility for the evaluation and improvement of work or study activities
<p>Level 5* The learning outcomes relevant to Level 5 are</p>	<ul style="list-style-type: none"> • comprehensive, specialised, factual and theoretical knowledge within a field of work or study and an awareness of the boundaries of that knowledge 	<ul style="list-style-type: none"> • a comprehensive range of cognitive and practical skills required to develop creative solutions to abstract problems 	<ul style="list-style-type: none"> • exercise management and supervision in contexts of work or study activities where there is unpredictable change • review and develop performance of self and others
<p>Level 6** The learning outcomes relevant to Level 6 are</p>	<ul style="list-style-type: none"> • advanced knowledge of a field of work or study, involving a critical understanding of theories and principles 	<ul style="list-style-type: none"> • advanced skills, demonstrating mastery and innovation, required to solve complex and unpredictable problems in a specialised field of work or study 	<ul style="list-style-type: none"> • manage complex technical or professional activities or projects, taking responsibility for decision-making in unpredictable work or study contexts • take responsibility for managing professional development of individuals and groups
<p>Level 7*** The learning outcomes relevant to Level 7 are</p>	<ul style="list-style-type: none"> • highly specialised knowledge, some of which is at the forefront of knowledge in a field of work or study, as the basis for original thinking • critical awareness of knowledge issues in a field and at the interface between different fields 	<ul style="list-style-type: none"> • specialised problem-solving skills required in research and/or innovation in order to develop new knowledge and procedures and to integrate knowledge from different fields 	<ul style="list-style-type: none"> • manage and transform work or study contexts that are complex, unpredictable and require new strategic approaches • take responsibility for contributing to professional knowledge and practice and/or for reviewing the strategic performance of teams

<p>Level 8**** The learning outcomes relevant to Level 8 are</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ knowledge at the most advanced frontier of a field of work or study and at the interface between fields 	<ul style="list-style-type: none"> ● the most advanced and specialised skills and techniques, including synthesis and evaluation, required to solve critical problems in research and/or innovation and to extend and redefine existing knowledge or professional practice 	<ul style="list-style-type: none"> ○ demonstrate substantial authority, innovation, autonomy, scholarly and professional integrity and sustained commitment to the development of new ideas or processes at the forefront of work or study contexts including research.
---	---	---	--

Compatibility with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area

The Framework for Qualifications of the European Higher Education Area provides descriptors for cycles. Each cycle descriptor offers a generic statement of typical expectations of achievements and abilities associated with qualifications that represent the end of that cycle.

* The descriptor for the higher education short cycle (within or linked to the first cycle), developed by the Joint Quality Initiative as part of the Bologna process, corresponds to the learning outcomes for EQF level 5

** The descriptor for the first cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area corresponds to the learning outcomes for EQF level 6

*** The descriptor for the second cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area corresponds to the learning outcomes for EQF level 7

**** The descriptor for the third cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area corresponds to the learning outcomes for EQF level 8

Tabulka specifikací definujících úrovně v Evropském rámci kvalifikací (český překlad textu na stranách 9 -11).

<p>Každá z 8 úrovní je definována souborem formulací („deskriptorů“) označujících výsledky učení, které jsou relevantní pro udělení určité kvalifikace na této úrovni v jakémkoliv systému kvalifikací. „Výsledky učení“ jsou formulace toho, co žák umí, čemu rozumí a co je schopen dělat po absolvování učebního procesu, a jsou definovány v termínech znalostí, dovedností a kompetencí.</p>			
	Znalosti	Dovednosti	Kompetence
	<p>„Znalosti“ jsou výsledkem shromažďování a přizpůsobování informací prostřednictvím učení. V EQF jsou znalosti označovány jako teoretické a/nebo konkrétní.</p>	<p>„Dovednost“ je způsobilost aplikovat znalosti a používat know-how k vykonávání úkolů a k řešení problémů. V EQF jsou dovednosti označovány jako kognitivní (používání logického, intuitivního a tvůrčího myšlení) a praktické (zahrnující manuální zručnost a používání metod, materiálů a nástrojů).</p>	<p>„Kompetence je prokázaná způsobilost používat znalosti, dovednosti a další schopnosti k výkonu funkce podle stanovených standardů v pracovních nebo studijních situacích a v odborném a/nebo osobním rozvoji. V EQF je kompetence popisována v termínech odpovědnosti a samostatnosti.</p>
<p>Úroveň 1 Výsledky učení relevantní úrovni 1 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> základní všeobecné znalosti 	<ul style="list-style-type: none"> způsobilost používat základní dovednosti k vykonávání jednoduchých úkolů 	<ul style="list-style-type: none"> kompetence pracovat nebo studovat pod přímým dohledem v uspořádaném kontextu
<p>Úroveň 2 Výsledky učení relevantní úrovni 2 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> základní konkrétní znalosti oboru práce nebo studia 	<ul style="list-style-type: none"> způsobilost aplikovat základní kognitivní a praktické dovednosti pro používání náležitých informací při provádění úkolů a při řešení rutinních problémů s použitím jednoduchých pravidel a nástrojů 	<ul style="list-style-type: none"> kompetence pracovat nebo studovat pod dohledem s určitou mírou samostatnosti

<p>Úroveň 3 Výsledky učení relevantní úrovni 3 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znalosti faktů, principů, postupů a všeobecných pojmů v oboru práce nebo studia 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat řadu kognitivních a praktických dovedností při plnění úkolů a řešení problémů pomocí výběru a použití základních metod, nástrojů, materiálů a informací 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence přebírat odpovědnost za splnění úkolů v práci nebo ve studiu • kompetence přizpůsobovat při řešení problémů své vlastní chování okolnostem
<p>Úroveň 4 Výsledky učení relevantní úrovni 4 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • konkrétní a teoretické znalosti v širokém kontextu v oboru práce nebo studia 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat odbornost v řadě kognitivních a praktických dovedností při vymyšlení řešení specifických problémů v oboru práce nebo studia 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence řídit sám sebe v rámci směrnic pracovního nebo studijního kontextu, který je obvykle předvídatelný, podléhá však změnám • kompetence dohlížet na rutinní práci dalších lidí a přebírat určitou odpovědnost za hodnocení a zlepšování pracovních nebo studijních činností
<p>Úroveň 5* Výsledky učení relevantní úrovni 5 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komplexní, specializované, konkrétní a teoretické znalosti v oboru práce nebo studia a vědomí limitů těchto znalostí 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat odbornost v úplném rozsahu kognitivních a praktických dovedností při vyvíjení tvůrčích řešení abstraktních problémů 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence řídit a vykonávat dohled v kontextu pracovních nebo studijních činností, ve kterém dochází k nepředvídatelným změnám • kompetence posuzovat a rozvíjet svůj vlastní výkon a výkony dalších lidí
<p>Úroveň 6** Výsledky učení relevantní úrovni 6 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pokročilé znalosti oboru práce nebo studia zahrnující kritické chápání teorií a principů 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat pokročilé dovednosti dokládající zvládnutí dané činnosti a schopnost inovace při řešení složitých a nepředvídatelných problémů ve specializovaném oboru práce nebo studia 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence řídit složité odborné nebo profesionální činnosti nebo projekty, přebírat odpovědnost za rozhodování v nepředvídatelném pracovním nebo studijním kontextu • kompetence přebírat odpovědnost za další osobní nebo skupinový odborný rozvoj

<p>Úroveň 7*** Výsledky učení relevantní úrovni 7 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vysoce specializované znalosti, z nichž některé jsou v popředí znalostí v oboru práce nebo studia, jako základ pro originální myšlení • kritické uvědomování si sporných znalostí v oboru a na rozhraní mezi různými obory 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat specializované dovednosti při řešení problémů ve výzkumu a/nebo v inovacích pro vytváření nových znalostí a postupů a pro integraci znalostí z různých oborů 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence řídit a přetvářet pracovní nebo studijní kontext, který je složitý, nepředvídatelný a vyžaduje nové strategické přístupy • kompetence přebírat odpovědnost za přispívání k profesionálním znalostem a praxi a/nebo za posuzování strategického výkonu týmů
<p>Úroveň 8**** Výsledky učení relevantní úrovni 8 jsou</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znalosti na nejzazší hranici oboru práce nebo studia a na rozhraní mezi obory 	<ul style="list-style-type: none"> • způsobilost používat nejpokročilejší a nejspecializovanější dovednosti a techniky, včetně syntézy a evaluace, k řešení kritických problémů ve výzkumu a/nebo v inovacích a k rozšiřování a opětovnému definování existujících znalostí a/nebo profesionální praxe 	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence být v popředí práce nebo studia, včetně kontextu výzkumu, projevovat skutečnou autoritu, schopnost inovace, samostatnost, vědeckou nebo profesionální integritu a trvalou oddanost vytváření nových myšlenek a postupů

Kompatibilita s Rámcem kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání

Deskriptor každého cyklu poskytuje obecnou formulaci obvykle očekávaných dosažených výsledků a způsobilostí spojených s kvalifikacemi, které představují konec každého cyklu.

* Úroveň 5

Deskriptor pro krátký cyklus vysokoškolského vzdělávání (v rámci nebo ve spojení s prvním cyklem), vytvořený Společnou iniciativou pro kvalitu jako součástí Boloňského procesu, odpovídá výsledkům učení pro 5. úroveň EQF

** Úroveň 6

Deskriptor pro první cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání odpovídá výsledkům učení pro 6. úroveň EQF

*** Úroveň 7

Deskriptor pro druhý cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání odpovídá výsledkům učení pro 7. úroveň EQF

**** Úroveň 8

Deskriptor pro třetí cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání odpovídá výsledkům učení pro 8. úroveň EQF

Poznámky k charakteru provedených úprav

Čeští odborníci, kteří měli možnost sledovat a posuzovat postup úprav textu, vyjadřují vesměs spíše souhlas a podporu provedeným úpravám:

- I po úpravách, které musí zachovat dostatečnou obecnost, zůstává vše relativně jasné pro přiřazování jednotlivých úrovní v konkrétních kvalifikačních systémech.
- Provedené změny tabulce specifikací jednoznačně prospěly. Jednak tím, že znalosti a dovednosti více spojuje - jak dohromady, tak s polem působnosti/studia, jednak tím, že úrovně jsou v nynější formulaci přiměřenější (dříve, zčásti patrně vlivem formulací evokujících vyšší úroveň složitosti, vyznívaly zvláště úrovně 3 a 4 nepřiměřeně náročně). Dimenze autonomie a odpovědnosti a její vymezování ve vztahu ke komplexní situaci (v jejích úkolových, rolových a rozpoznávacích/ovládacích aspektech v jejich propojení odpovídajícím začlenění pracovníka dané kvalifikační úrovně) konečně je syntetickým a funkčním vymezením kompetence (namísto dřívějšího teoreticko-analytického popisu jejích složek).

Dalším ziskem je větší srozumitelnost (při větší výstižnosti) a také odstranění terminologického zmatku - kompetence jako složka, ale vlastně složka definující celek: teď může zůstat kompetence střechovým pojmem pro popsané tři složky, a je to tak zároveň bližší chápání pojmu kompetence v České republice (způsobnost pro...), takže také do značné míry odpadá zmatek okolo dvojího vymezení pojmu kvalifikace, v obojím případě se vystačí s pojmem způsobnosti (požadavky na způsobnost, způsobnost osvědčovaná).

- Upravený text je dobrý. Je však nutné uvědomit si, že v EU existují další neméně dobré systémy. Podnikové, např. Siemens, nebo systémy s širším záběrem, např. SEDOC, který má pouze 5 úrovní. Tento systém by bylo možné využívat jako doporučený, eventuálně srovnávací v rámci EU. S tím, že pokud bude někomu v rámci sektoru vyhovovat něco lepšího, je možné to používat. Rozhodně nežádoucí by byla závaznost.

Možným zdrojem potíží, na něž upozorňuje Cedefop, je neshoda v terminologii, v chápání významu pojmů. Např. v oblasti elektrotechniky je význam termínu „osoba poučená“ jiný v ČR a jiný v SRN. Vzhledem k počtu odborností a států to může být komplikací. Řešení bude úkolem návazným, na této úrovni se řešit nemusí.

- Upravený text je jednodušší a srozumitelnější, i když v rozlišení dvou sousedících úrovní bude asi vždy problémem. Zvláště nejasné je odlišení mezi 5. a 6. stupněm.

Stupeň 7 se od 6 odlišuje vysokou specializací a hloubkou znalostí v daném (úzkém) oboru. Z pohledu kvalifikací je to tak možná dobře, ale pro některá mezioborová studia, kde je hlavním cílem absorbovat šířku a vzájemné vztahy (např. biomechanika...), to nemusí být dost výstižné (*připomíná to naše zdravotnictví - dítě je alergik, alergickou reakci kůže léčí kožní, alergickou reakci očí oční a plic ORL - a nikdo neléčí příčinu - jen léčitelé s EQF1*).

Další tabulky související s EQF

Synthesised descriptors defining levels in the EQF

Each of the 8 levels is defined by a set of statements ('descriptors') indicating the learning outcomes relevant to the award of a qualification at that level in any system of qualifications.

Level 1

Learning outcomes relevant to EQF Level 1 comprise:

- basic general knowledge
- the ability to apply basic skills to carry out simple tasks
- the competence to work or study under direct supervision in a structured context.

Level 2

Learning outcomes relevant to Level 2 comprise:

- basic factual knowledge of a field of work or study
- the ability to apply basic cognitive and practical skills to use relevant information to carry out tasks and to solve routine problems using simple rules and tools
- the competence to work or study under supervision with some autonomy in simple and stable contexts.

Level 3

Learning outcomes relevant to Level 3 comprise:

- knowledge of facts, principles, processes and general concepts, in a field of work or study
- the ability to apply a range of cognitive and practical skills in accomplishing tasks and solving predetermined problems by selecting and applying basic methods, tools, materials and information
- the competence to take responsibility for completion of tasks in work or study in stable contexts
- the competence to adapt their own behaviour to circumstances in solving problems.

Level 4

Learning outcomes relevant to Level 4 comprise:

- factual and theoretical knowledge in broad contexts within a field of work or study
- the ability to apply expertise in a range of specialised skills in generating solutions to specific problems in a field of work or study
- competence in self-management within the guidelines of work or study contexts that are usually predictable, but are subject to change
- the competence to supervise the routine work of others, taking some responsibility for the evaluation and improvement of work or study activities.

Level 5*

Learning outcomes relevant to Level 5 comprise:

- comprehensive factual and theoretical knowledge within a specialised field of work or study and an awareness of limits to the knowledge base
- the ability to apply expertise in a comprehensive range of specialised cognitive and practical skills in developing creative solutions to abstract problems
- competence the management and supervision of work or study activities in contexts where there is unpredictable change
- the competence to review and develop the performance of self and others.

Level 6**

Learning outcomes relevant to Level 6 comprise:

- advanced knowledge of a field of work or study involving a critical understanding of theories and principles
- the ability to apply advanced skills, demonstrating mastery and innovation, in solving complex and unpredictable problems in a specialised field of work or study
- competence in the management of complex technical or professional activities or projects, taking responsibility for decision-making in unpredictable work or study contexts
- the competence to take responsibility for continuing personal and group professional development.

Level 7***

Learning outcomes relevant to Level 7 comprise:

- highly specialised knowledge, some of which is at the forefront of knowledge in a field of work or study, as the basis for original thinking
- critical awareness of knowledge issues in a field and at the interface between different fields
- the ability to apply specialist research and problem-solving skills, including analysis and synthesis, to develop new knowledge and procedures and to integrate knowledge from different fields
- competence in managing and transforming work or study contexts that are complex, unpredictable and require new strategic approaches
- the competence to take responsibility for contributing to professional knowledge and practice and for reviewing the strategic performance of teams

Level 8****

Learning outcomes relevant to Level 8 comprise:

- knowledge at the most advanced frontier of a field of work or study and at the interface between fields
- the ability to apply the most advanced and specialised research techniques, including synthesis and evaluation, to solve critical problems and to extend and redefine existing knowledge or professional practice
- the highest level of competence in work or study, including research contexts, demonstrating substantial authority, innovation, autonomy, scholarly or professional integrity and sustained commitment to the development of new ideas or processes

Compatibility with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area

Each cycle descriptor offers a generic statement of typical expectations of achievements and abilities associated with qualifications that represent the end of that cycle.

*** Level 5**

The descriptor for the higher education short cycle (within or linked to the first cycle), developed by the Joint Quality Initiative as part of the Bologna process, is understood to be compatible with the EQF descriptor for level 5

**** Level 6**

The descriptor for the first cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area adopted in the Bologna process is understood to be compatible with the descriptor for level 6

***** Level 7**

The descriptor for the second cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area adopted in the Bologna process is understood to be compatible with the descriptor for level 7

****** Level 8**

The descriptor for the third cycle in the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area adopted in the Bologna process is understood to be compatible with the descriptor for level 8

Syntetizované deskriptory definující úroveň v EQF (český překlad textu na stranách 16–18)

Každá z těchto 8 úrovní je definována souborem formulací („deskriptorů“) označujících výsledky učení, které jsou relevantní pro udělení určité kvalifikace na této úrovni v jakémkoliv systému kvalifikací.

Úroveň 1

Výsledky učení relevantní 1. úrovni EQF zahrnují:

- základní všeobecné znalosti
- způsobilost používat základní dovednosti k vykonávání jednoduchých úkolů
- kompetence pracovat nebo studovat pod přímým dohledem v uspořádaném kontextu.

Úroveň 2

Výsledky učení relevantní 2. úrovni zahrnují:

- základní konkrétní znalosti oboru práce nebo studia
- způsobilost aplikovat základní kognitivní a praktické dovednosti pro používání náležitých informací při provádění úkolů a při řešení rutinních problémů s použitím jednoduchých pravidel a nástrojů
- kompetence pracovat nebo studovat pod dohledem s určitou mírou samostatnosti v jednoduchém a stabilním kontextu.

Úroveň 3

Výsledky učení relevantní 3. úrovni zahrnují:

- znalosti faktů, principů, postupů a všeobecných pojmů v oboru práce nebo studia
- způsobilost používat řadu kognitivních a praktických dovedností při plnění úkolů a řešení předem určených problémů pomocí výběru a použití základních metod, nástrojů, materiálů a informací
- kompetence přebírat odpovědnost za splnění úkolů v práci nebo ve studiu ve stabilním kontextu
- kompetence přizpůsobovat při řešení problémů své vlastní chování okolnostem.

Úroveň 4

Výsledky učení relevantní 4. úrovni zahrnují:

- konkrétní a teoretické znalosti v širokém kontextu v oboru práce nebo studia
- způsobilost používat odbornost v řadě specializovaných dovedností při vymýšlení řešení specifických problémů v oboru práce nebo studia
- kompetence řídit sám sebe v rámci směrnic pracovního nebo studijního kontextu, který je obvykle předvídatelný, podléhá však změnám
- kompetence dohlížet na rutinní práci dalších lidí a přebírat určitou odpovědnost za hodnocení a zlepšování pracovních nebo studijních činností.

Úroveň 5*

Výsledky učení relevantní 5. úrovni zahrnují:

- komplexní konkrétní a teoretické znalosti ve specializovaném oboru práce nebo studia a vědomí limitů znalostního základu
- způsobilost používat odbornost v úplném rozsahu specializovaných kognitivních a praktických dovedností při vyvíjení tvůrčích řešení abstraktních problémů
- kompetence řídit a vykonávat dohled v kontextu pracovních nebo studijních činností, ve kterém dochází k nepředvídatelným změnám
- kompetence posuzovat a rozvíjet svůj vlastní výkon a výkony jiných lidí.

Úroveň 6**

Výsledky učení relevantní 6. úrovni zahrnují:

- pokročilé znalosti oboru práce nebo studia zahrnující kritické chápání teorií a principů
- způsobilost používat pokročilé dovednosti dokládající zvládnutí dané činnosti a schopnost inovace při řešení složitých a nepředvídatelných problémů ve specializovaném oboru práce nebo studia
- kompetence řídit složité odborné nebo profesní činnosti nebo projekty, přebírat odpovědnost za rozhodování v nepředvídatelném pracovním nebo studijním kontextu
- kompetence přebírat odpovědnost za další osobní nebo skupinový odborný rozvoj.

Úroveň 7***

Výsledky učení relevantní 7. úrovni zahrnují:

- vysoce specializované znalosti, z nichž některé jsou v popředí znalostí v oboru práce nebo studia, jako základ pro originální myšlení
- kritické uvědomování si sporných znalostí v oboru a na rozhraní mezi různými obory
- způsobilost používat dovednosti specializované pro výzkum a řešení problémů, včetně analýzy a syntézy, vytvářet nové znalosti a postupy a integrovat znalosti z různých oborů
- kompetence řídit a přetvářet pracovní nebo studijní kontext, který je složitý, nepředvídatelný a vyžaduje nové strategické přístupy
- kompetence přebírat odpovědnost za přispívání k profesionálním znalostem a praxi a za posuzování strategického výkonu týmů.

Úroveň 8****

Výsledky učení relevantní 8. úrovni zahrnují:

- znalosti na nejzazší hranici oboru práce nebo studia a na rozhraní mezi obory
- způsobilost používat nejpokročilejší a nejspecializovanější výzkumné techniky, včetně syntézy a evaluace, řešit kritické problémy a rozšiřovat a znovu definovat existující znalosti nebo profesionální praxi
- nejvyšší úroveň kompetence v práci nebo ve studiu, včetně kontextu výzkumu, projevování skutečné autority, schopnosti inovace, samostatnosti, vědecké nebo profesní integrity a trvalé oddanosti vytváření nových myšlenek nebo postupů.

Kompatibilita s Rámcem kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání

Deskriptor každého cyklu poskytuje obecnou formulaci obvykle očekávaných dosažených výsledků a způsobilostí spojených s kvalifikacemi, které představují konec každého cyklu.

*** Úroveň 5**

Deskriptor pro krátký cyklus vysokoškolského vzdělávání (v rámci nebo ve spojení s prvním cyklem), vytvořený Společnou iniciativou pro kvalitu jako součástí Boloňského procesu, je považován za kompatibilní s deskriptorem EQF pro 5. úroveň

**** Úroveň 6**

Deskriptor pro první cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, přijatý v Boloňském procesu, je považován za kompatibilní s deskriptorem pro 6. úroveň

***** Úroveň 7**

Deskriptor pro druhý cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, přijatý v Boloňském procesu, je považován za kompatibilní s deskriptorem pro 7. úroveň

****** Úroveň 8**

Deskriptor pro třetí cyklus Rámce kvalifikací Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, přijatý v Boloňském procesu, je považován za kompatibilní s deskriptorem pro 8. úroveň

EQF Levels Thresholds

Each of the 8 levels is defined by a set of statements ('descriptors') indicating the learning outcomes relevant to the award of a qualification at that level in any system of qualifications. The outcomes for each level include those for all of the lower levels. This listing sets out the 'threshold' factors that are introduced in the statements for each level.

Level 1

- basic knowledge
- basic skills
- operating under supervision

Level 2

- field-specific knowledge
- application of skills to basic problem-solving
- operating with some autonomy

Level 3

- broad range of knowledge
- autonomous application of a range of skills
- self-management

Level 4

- broad factual and theoretical knowledge
- expertise in specialised skills
- coping with change
- supervision in routine contexts

Level 5

- comprehensive knowledge in a specialist field
- creative application of expertise
- management in unpredictable contexts
- performance development

Level 6

- advanced knowledge with critical understanding
- mastery and innovation in the application of skills
- responsibility for decision-making in complex activities

Level 7

- highly specialised knowledge and original thinking
- command of the issues in a field
- application of professional and research skills in innovative activities
- transformational role in unpredictable contexts
- strategic responsibility

Level 8

- frontier knowledge
- application of the highest-level skills to ground-breaking activities
- authoritative and pioneering professional or academic role

Prahy úrovní EQF (český překlad textu na stranách 22-23).

Každá z těchto 8 úrovní je definována souborem formulací („deskriptorů“) označujících výsledky učení, které jsou relevantní pro udělení určité kvalifikace na této úrovni v jakémkoliv systému kvalifikací. Výsledky pro každou úroveň zahrnují všechny výsledky předepsané pro nižší úrovně. Tento soupis vysvětluje „prahové“ faktory, které jsou uvedeny ve specifikacích pro každou úroveň.

Úroveň 1

- základní znalosti
- základní dovednosti
- práce pod dohledem

Úroveň 2

- oborově-specifické znalosti
- používání dovedností k řešení základních problémů
- práce s určitou mírou samostatnosti

Úroveň 3

- široká řada znalostí
- samostatné používání řady dovedností
- sebeřízení

Úroveň 4

- široké konkrétní a teoretické znalosti
- odbornost ve specializovaných dovednostech
- zvládání změn
- dohled v rutinním kontextu

Úroveň 5

- komplexní znalosti ve specializovaném oboru
- tvůrčí používání odbornosti
- řízení v nepředvídatelném kontextu
- rozvoj vlastního výkonu

Úroveň 6

- pokročilé znalosti s kritickým porozuměním
- mistrovství a inovace v používání dovedností
- odpovědnost za rozhodování ve složitých činnostech

Úroveň 7

- vysoce specializované znalosti a originální myšlení
- zvládání problémů v oboru
- používání profesních a výzkumných dovedností v inovativních činnostech
- transformační role v nepředvídatelném kontextu
- strategická odpovědnost

Úroveň 8

- hraniční znalosti
- používání dovedností nejvyšší úrovně pro průkopnické činnosti
- autoritativní a pionýrská (průkopnická) profesní nebo akademická role

Komentář k pojetí a obsahu doplňujících tabulek k EQF

Tabulka prahů úrovní EQF by zásadně měla sloužit jako vytčení rozdílově významných charakteristik jednotlivých úrovní na osmiúrovňové škále. Rozhodně by nebylo žádoucí, kdyby se na evropské úrovni začali pokoušet o nějakou detailizovanou specifikaci „prahů“, resp. „rozmezí“ určujících jednotlivé úrovně v rámci EQF. Jinak totiž může zařazení určitých programů v rámci jednotlivých národních kvalifikačních rámců a posuzování srovnatelnosti takto zařazených programů za pomoci kritérií meta-třídníku národního rámce kvalifikací být při nejasnostech předmětem bi- či multilaterálních jednání a na nich založených dohod o vzájemném uznávání kvalifikací a jimi míněných výsledků učení.

3. Terminologie Evropského rámce kvalifikací

EQF Terminology¹

Definitions for key terms underpinning the European Qualifications Framework

The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF) is a meta-framework designed to enable national and sectoral frameworks of qualifications to be related to one another. EQF is not a statutory instrument; it is a voluntary mechanism for cooperation between countries and systems. At the core of the EQF is a structure of eight reference levels, referring to learning outcomes described in terms of knowledge, skills and competence.

The structure and design of EQF is underpinned by a set of specific understandings of key terms, as set out below. These definitions are based on the work of Cedefop, OECD and other international organizations, taking into account developments under the Bologna and Copenhagen processes. The concepts have been adjusted to the specific purpose of developing a European meta-framework for qualifications. The definitions are also inter-related as a set, so that the full and precise meaning of any particular piece of terminology is related to the definitions adopted for other terms in the EQF lexicon.

Learning

'Learning' is a process by which individuals acquire and assimilate information, ideas and values as well as practical and cognitive skills and other personal and social competences. They learn through personal reflection and reconstruction and through social interaction. This process takes place in formal, non-formal and informal learning settings.

Learning outcomes

'Learning outcomes' are statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process.

Knowledge

'Knowledge' is the outcome of the collection and assimilation of information through learning. In the EQF, knowledge is described as theoretical and/or factual.

¹ The exact wording of the terms learning, knowledge, skills, competence and lifelong learning were agreed during the meeting 13 June. The remaining terms were discussed during the meeting, and clear advice given, but the exact text was not decided. We have made an attempt respect the comments made during the meeting but at the same time shorten and simplify the definitions, Please check these definitions carefully and give your advice.

Skills

'Skills' are the ability to apply knowledge and use know-how to complete tasks and solve problems. In the EQF, skills are described as cognitive (use of logical, intuitive and creative thinking) and practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments).

Competence

'Competence' is the proven ability to use knowledge, skills and other abilities to perform a function against a given standard in work or study situations and in professional and/or personal development. In the EQF, 'competence' is described in terms of responsibility and autonomy.

Lifelong Learning

All learning activity undertaken throughout life, with the aim of improving knowledge, skills and competences within a personal, civic, social and/or employment-related perspective.

Qualification

A 'qualification' is achieved when a competent body determines that an individual has achieved learning outcomes to given standards. A qualification is a formal outcome of an assessment and validation process.

National Qualifications System

A 'national qualifications system' includes all aspects of a country's activity that result in the recognition of learning and other mechanisms that link education and training to the labour market and civil society. This includes the development and implementation of institutional arrangements and processes relating to quality assurance, assessment and the awarding of qualifications. A national qualifications system may be composed of several subsystems and may be integrated and coordinated within a national qualifications framework

National Qualifications Framework

A 'national qualifications framework' is an instrument for the classification of qualifications according to a set of criteria for specified levels of learning achieved. They provide a basis for improving transparency, access, progression and quality of qualification in relation to the labour market and civil society.

Meta-framework

A 'meta- framework' like the EQF is a classification instrument for levels of qualifications designed to act as a translation device between different national and sectoral qualifications systems. For this purpose, the criteria for levels in a meta-framework are written in a highly generalised form and the EQF does not take over any of the established roles of national systems.

Sector

A 'sector' is a range of professional activities on the basis of their main economic activity, product, service or technology (e.g. chemicals) or as a transversal professional category (e.g. marketing).

Sectoral qualifications system

A 'sectoral qualifications system' is concerned with the qualifications process confined to a specified sector and may exist at national and international level.

Sectoral qualifications framework

A 'sectoral qualifications framework' is defined as the structures and processes established by a sector for the development and implementation of qualifications, including institutional arrangements, quality assurance, assessment and awarding procedures, skills recognition and other mechanisms that link education and training to the labour market.

Terminologie EQF

Definice klíčových termínů tvořících základ Evropského rámce kvalifikací
(český překlad textu na stranách 26–28)

Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (EQF) je meta-rámec navržený tak, aby umožňoval vzájemně uvádět do souvislosti národní a odvětvové rámce kvalifikací. EQF není zákonný nástroj; je to dobrovolný mechanismus pro spolupráci mezi zeměmi a systémy. Jádrem EQF je struktura osmi referenčních úrovní vztahujících se k výsledkům učení popsaným v termínech znalostí, dovedností a kompetencí.

Struktura a návrh EQF se opírají o soubor klíčových termínů se specifickým významem, jak jsou vysvětleny níže. Tyto definice jsou založeny na práci Cedefop, OECD a dalších mezinárodních organizací a berou v úvahu vývoj v rámci Boloňského a Lisabonského procesu. Pojmy jsou přizpůsobeny specifickému účelu vytváření evropského meta-rámce pro kvalifikace. Definice jsou také vzájemně propojeny jako jeden soubor tak, aby se plný a přesný význam jakékoliv části terminologie vztahoval k definicím přijatým pro ostatní termíny ve slovníku EQF.

Učení

„Učení“ je proces, při kterém jednotlivci získávají a vstřebávají informace, myšlenky a hodnoty, jakož i praktické a kognitivní dovednosti a jiné personální a sociální kompetence. Učí se vlastním uvažováním a přeformováním a sociální interakcí. Tento proces probíhá ve formálním, neformálním a informálním učebním prostředí.

Výsledky učení

„Výsledky učení“ jsou specifikace toho, co žák (učící se) zná, čemu rozumí a co je schopen dělat po absolvování učebního procesu.

Znalosti

„Znalosti“ jsou výsledkem shromažďování a přizpůsobování informací prostřednictvím učení. V EQF jsou znalosti označovány jako teoretické a/nebo konkrétní.

Dovednosti

„Dovednost“ je způsobilost aplikovat znalosti a používat know-how k vykonávání úkolů a k řešení problémů. V EQF jsou dovednosti označovány jako kognitivní (používání logického, intuitivního a tvůrčího myšlení) a praktické (zahrnující manuální zručnost a používání metod, materiálů a nástrojů).

Kompetence

„Kompetence“ je prokázaná způsobilost používat znalosti, dovednosti a další schopnosti k výkonu funkce podle stanovených standardů v pracovních nebo studijních situacích a v odborném a/nebo osobním rozvoji. V EQF je kompetence popisována v termínech odpovědnosti a samostatnosti.

Celoživotní vzdělávání

Veškeré učební činnosti prováděné v průběhu života s cílem zlepšit si znalosti, dovednosti a kompetence z osobního, občanského, společenského a/nebo pracovního hlediska.

Kvalifikace

Kvalifikace je dosaženo, jakmile kompetentní orgán rozhodne, že člověk dosáhl výsledků učení podle daných standardů. Kvalifikace je formálním výsledkem hodnotícího nebo validačního procesu.

Národní soustava kvalifikací

„Národní soustava kvalifikací“ zahrnuje všechny aspekty činnosti dané země, jejímž důsledkem je uznávání výsledků učení, a další mechanismy, které spojují vzdělávání a profesní přípravu s trhem práce a občanskou společností. To zahrnuje vytváření a realizaci institucionálního uspořádání a procesů vztahujících se k zajišťování kvality, k hodnocení a udělování kvalifikací. Národní soustava kvalifikací může být složena z několika subsystémů a může být integrována a koordinována uvnitř národního rámce kvalifikací.

Národní rámec kvalifikací

„Národní rámec kvalifikací“ je nástroj pro klasifikaci kvalifikací podle souboru kritérií pro specifikované úrovně dosažených výsledků učení. Poskytují základ pro zlepšování transparentnosti, přístupnosti, vývoje a kvality kvalifikace ve vztahu k trhu práce a k občanské společnosti.

Meta-rámec

„Meta-rámec“ jako EQF je klasifikační nástroj pro úrovně kvalifikací, navržený tak, aby fungoval jako překládací zařízení mezi různými národními a odvětvovými systémy kvalifikací. Za tímto účelem jsou kritéria úrovní v meta-rámci napsána ve velmi zevšeobecněné formě a EQF nepřebírá žádnou z rolí stanovených pro národní systémy.

Odvětví (sektor)

„Odvětví“ je seskupení profesních činností vytvořené na základě hlavní hospodářské činnosti, produktu, služby nebo technologie (např. chemie), nebo jako transverzální/profesionální kategorie (např. marketing).

Odvětvový systém kvalifikací

„Odvětvový systém kvalifikací“ se zabývá kvalifikačním procesem omezeným na určité odvětví a může existovat na národní a mezinárodní úrovni.

Odvětvový rámec kvalifikací

„Odvětvový rámec kvalifikací“ je definován jako struktury a postupy stanovené odvětvím pro vytváření a realizaci kvalifikací, včetně institucionálního uspořádání, zajišťování kvality, hodnotících a certifikačních procedur, uznávání dovedností a dalších mechanismů, které spojují vzdělávání a profesní přípravu s trhem práce.

Poznámky k pojetí a obsahu terminologie EQF

Snaha vymezit jádro (pro EQF) nezbytně nutných termínů a ty donekonečna cizelovat se zdá být nepříliš užitečná (a spíše škodlivá). Je to něco podobného jako „koridory“ zmíněné v souvislosti s tabulkou „Prahy úrovní“ (v principu snaha omezit a vymezit něco, co nemá takovou povahu). Např. proč je zde glosář termínů vázán jen na EQF a nejsou do něho již zahrnuty také termíny obsažené v glosáři European Credit system for VET (ECVET). A proč ani v jednom z nich nejsou zahrnuty základní termíny, které jsou obsaženy kupř. v textu (nikoli však vždy v glosáři) projektu ECVET reflector, kde se jako základní aspekty kontextu ECVET uvádějí **appraisal, validation and certification processes a transfer, accumulation/capitalisation processes**.

Patrně lepší by bylo na jedné straně definování pojmů pro daný účel (jako se to dělá v zákonech, smlouvách či konvencích a obdobných třeba i jen doporučujících normativních materiálech: pro účel/potřebu tohoto dokumentu se tím a tím termínem v něm používaným rozumí to a to), a na druhé straně - pokud glosář, tak obsáhlejší a uvádějící různé významy (jako činí kupř. glosář CEDEFOP a jako obecně činí výkladové slovníky, ať terminologické či obecné), jež pak lze citovat či na něž lze odkazovat s udáním pramene a čísla či jiného tam použitého označení dotyčného významu v příslušném slovníkovém hesle.

4. Vymezení některých pojmů v materiálech OECD

Cílem zařazení závěrečné kapitoly je podpořit terminologicky zaměřenou diskusi ukázkou vymezení vybraných pojmů v syntetické zprávě ***Moving Mountains, how can Qualifications Systems promote Lifelong Learning***, která je výstupem aktivity OECD **Role národních systémů kvalifikací v prosazování celoživotního učení**.

Vzhledem k tomu, že se jedná o informaci pomocnou, jsou klíčové pojmy přiblíženy pouze v podobě českého překladu. Originální anglický text je možné nalézt na internetových stránkách: http://www.oecd.org/document/16/0,2340,en_2649_201185_32165840_1_1_1_1,00.html

Učení

Učení je kumulativní proces, pomocí něhož jedinci postupně přijímají stále složitější a abstraktnější jednotky (koncepce, kategorie a vzory chování nebo modely) a/nebo získávají dovednosti a kompetence.

Kompetence

Kompetence je schopnost, která sahá mimo osvojené znalosti a dovednosti. Obsahuje i) poznávací kompetenci, zahrnující použití teorie a koncepce a zároveň informální neuvědomované znalosti, získané zkušeností; ii) funkční kompetence (dovednosti nebo know-how), to, co by měl být jedinec schopen dělat při práci v dané oblasti; iii) osobní kompetence zahrnující vědomosti o tom, jak se chovat v určitých situacích; a iv) etickou kompetenci, zahrnující vlastnictví určitých osobních a profesionálních hodnot.

Kvalifikace

Kvalifikace je formální výstup akreditačního nebo hodnotícího procesu. Kvalifikace znamená oficiální uznání hodnoty na trhu práce a v dalším vzdělávání a výcviku.

Kvalifikační systém

Systémy kvalifikací zahrnují všechny aspekty činnosti v zemi, které vedou k předání nebo uznání učení. Tyto systémy zahrnují prostředky rozvoje a zprovoznování národní nebo regionální politiky kvalifikací, institucionální zařízení, proces zajišťování jakosti, proces hodnocení a osvědčování, uznávání dovedností a další mechanismy, které spojují vzdělávání a odborný výcvik s trhem práce a občanskou společností. Systémy kvalifikací mohou být více či méně sjednocené a souvislé. Jedním z rysů systému kvalifikací může být jednoznačná soustava (rámec) kvalifikací.

Kvalifikační soustava (rámec kvalifikací)

Kvalifikační soustava je nástroj vývoje a klasifikace kvalifikací podle souboru kritérií pro dosahované úrovně učení. Tento soubor kritérií může být ukryt v samotných popisech kvalifikací, nebo být explicitně daný ve formě souboru popisů úrovní. Pole působnosti soustav může být široké a sestávat ze všech výsledků učení a cest, nebo může být ohraničeno na určitý sektor, například primární učení, učení dospělých a výcvik nebo oblast povolání. Některé soustavy mohou mít více konstrukčních prvků a užší strukturu, nežli jiné; některé mohou mít právní základ, zatímco jiné představují shodu názorů sociálních partnerů. Všechny kvalifikační soustavy však stanoví základ pro zvyšování kvality, dostupnosti, spojení a uznávání kvalifikací veřejností a trhem práce uvnitř země i mezinárodně.